

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Haram Olan Maddeleri İçeren Aşığı Olmanın Hükümü

Muhammad Abdulbasir'e

Soru:

Esselamu Aleykum Emirimiz ve Şeyhimiz.

Allah'tan, sizi ve bu asil Hizbi korumasını, nusreti sizin elinizle gerçekleştirmesini ve bu ümmete, Nübüvvet Minhacı üzere İkinci Raşidi Hilafeti ikram etmesini niyaz ediyorum. Amin.

Sorum şudur: Birleşik Krallık'ta hükümet, grip olmasınlar diye çocuklarımıza her kış grip aşısı yapıyor. Bu bir önlem meselesi olup ebeveynler çocuklarına aşı yaptırmamayı tercih ediyorlar. Öğrendiğime göre aşı domuzlardan elde edilen jelatin içeriyor ve onun saflaştırıldığını ve aşının spray/burun spreyi şeklinde yapıldığını söylüyorlar.

Çocuklara ve yetişkinlere, koruma amaçlı aşı, aynı şekilde domuz, alkol ve benzerleri gibi haram olan maddeler içeren ilaçlar yaptırmak caiz midir?

Allah'tan, sağlığını en iyi şekilde korumasını ve cevaptan dolayı sizi büyük bir şekilde ödüllendirmesini niyaz ediyorum.

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

İslam'da kardeşiniz

Abdulbasir

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Öncelikle bizim için yaptığınız o güzel dualarınızdan dolayı Allah sizi mübarek kılsın ve biz de size ondan daha güzel bir dua ile karşılık veriyoruz...

Siz, aşısı haram olan maddeleri içeren aşığı yapmanın şerî hükmünü sorduğunuz gibi aynı şekilde haram olan maddeleri içeren ilaçlarla tedavi olmak hakkında soruyorsunuz... Daha önce biz, aşı yaptırmamanın hükmünü cevapladığımız gibi aynı şekilde haram ve necis olan bir şeyle tedavi olmanın hükmünü de cevaplamıştık. Bu cevapların toplamında, sizin şu anki sorunuzun cevabı olacaktır. Şimdi size, verdiğimiz cevapların bir kısmını aktarıyorum:

Birincisi: 18/11/2013 tarihli aşı olmak ve onun hükmü hakkındaki soru cevapta şöyle geçmektedir:

[Aşı, bir tedavidir. Tedavi ise menduptur, farz değildir. Bunun delili şudur:

1- Buhari'nin Ebu Hurayra'dan rivayet ettiğine göre Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: **"Allah hiçbir hastalık indirmedir ki şifasını da indirmemiş olsun."**

Müslim de Cabir İbn Abdullah'tan rivayet ettiğine göre Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: **"Her derdin bir devası vardır. Eğer o derdin ilacı bulunursa, Allah'ın izniyle o hastalık iyileşir."** Ahmed de Musned'inde Abdullah İbn Mesut'tan şunu rivayet etti: **"مَا أَنْزَلَ اللَّهُ دَاءً، إِلَّا قَدْ أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً، عِلْمُهُ مَنْ عِلْمُهُ، وَجَهْلُهُ مَنْ جَهْلُهُ"** "Allah, hiçbir hastalık indirmemiştir ki o hastalığın şifasını da indirmiş olmasın. Bunu bilen bilir, bilmeyen de bilmez."

Bu hadislerde her derde şifa verecek bir devanın olduğuna bir irşat vardır. Bu da Allah'ın izniyle derdin devasına yol açan tedaviye yönelik bir teşviktir. Bu bir irşattır, farz kılıcı delil değildir.

2- Ahmed'in Enes'ten rivayet ettiğine göre Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: فَتَدَاوُوا خَلْقَ الدَّاءِ، خَلَقَ الدَّوَاءَ، فَتَدَاوُوا "Şüphesiz Allah derdini yaratmış ise devasını da yaratmıştır. Onun için tedavi olunuz." Ebu Davud, İbn Usame İbn Şerik'ten rivayet ettiğine göre أَنَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابَهُ كَأَنَّمَا عَلَى رُءُوسِهِمُ الطَّيْرُ، فَسَلَّمْتُ ثُمَّ قَعَدْتُ، فَجَاءَ الْأَعْرَابُ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنْتَدَاوِي؟ فَقَالَ: تَدَاوُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَضَعْ دَاءً إِلَّا وَضَعَ لَهُ دَوَاءً، غَيْرَ دَاءٍ وَاجِدٍ مِنْ هَا هُنَا وَهَا هُنَا، الْهَرَمُ **"Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem ve ashabının yanına sanki başlarında kuş varmış gibiyken vardım. Selam verdim sonra da oturdum. Ardından oradan buradan bedeviler geldi. Dediler ki: "Ey Allah'ın Rasulü tedavi olalım mı?" O da "Tedavi olunuz, çünkü Allah Azze ve Celle verdiği her hastalık için, mutlaka bir deva yaratmıştır. Ancak bir dert hariç, o da yaşlılıktır."** diye buyurmuştur." Yani ölüm hariçtir.

İlk hadiste tedavi olmayı emretti. Bu hadiste ise hem bedevilere bir yanıt olarak hem de kullara hitaben tedavi olmalarını emretti. Çünkü Allah, yarattığı her dert için şifasını da yarattı. Her iki hadiste de hitap emir sığası ile geldi. Emir ise mutlak talep ifade eder. Kesin emir olursa ancak farz ifade eder. Kesinlik ise ona delalet eden bir karineyi gerektirir. İki hadiste de farza delalet eden herhangi bir karine yoktur. Buna ek olarak tedavi olmamanın caiz olduğuna delalet eden başka hadisler de vardır. Bu hadisler, iki hadisteki farz olma olasılığını ortadan kaldırırlar. Müslim, İmran İbn Husayn'dan rivayet ettiğine göre Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: قَالُوا: وَمَنْ هُمْ يَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا بَعِيرٍ حَسَابٍ، قَالَ: «هُمْ الَّذِينَ لَا يَكْتُمُونَ وَلَا يَسْتَرْفُونَ، وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ **"Ümmetinden yetmiş bin kişi hesapsız cennete girecektir."** Dediler ki: "Kim onlar ey Allah'ın Rasulü!" Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem de **"Bunlar dağlama ve rukye yapmayı Rablerine tevekkül eden kimselerdir."** Buyurdu." Rukye ve dağlama, bir tedavi çeşididir. Buhari de İbn Abbas'tan rivayet ettiğine göre dedi ki: هَذِهِ الْمَرْأَةُ السُّودَاءُ، أَتَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: إِنِّي أَصْرَعُ، وَإِنِّي أَتَكْتَشِفُ، فَادْعُ اللَّهَ لِي، قَالَ: «إِنْ شِئْتَ صَبَرْتَ وَلَكَ الْجَنَّةُ، وَإِنْ شِئْتَ دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُعَاقِبَكَ» فَقَالَتْ: أَصْبِرُ، فَقَالَتْ: إِنِّي أَتَكْتَشِفُ، فَادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ لَا **"Bu siyah kadın, Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem gelerek dedi ki "Ben saraya tutuluyorum, üstüm açılıyor. Benim için Allah'a dua et." Dedi ki: "Dilersen sabredersen ve cennete girersin. Dilersen iyileşmen için Allah'a dua ederim." Bunun üzerine kadın: "Sabrederim" dedi. Ardından da "Üstüm açılıyor, Allah'a dua et de üstüm açılmasın" dedi. Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem de o kadın için dua etti."** Bu iki hadis, tedavinin terk edilebileceğine delalet eder.

Tüm bunlar tedavi olunuz ifadesinde geçen emrin, farz için olmadığına delalet eder. O halde buradaki emir ya mubah ya da mendup içindir. Resul Sallallahu Aleyhi ve Sellem şiddetle tedaviye teşvik ettiği için hadislerde geçen tedavi olma emri mendup için olur.

Buna göre aşının hükmü mendup olur. Çünkü aşı, bir tedavidir. Tedavi ise menduptur. Ancak belirli bir tür aşının zararlı olduğu kanıtlanırsa, herhangi nedenden dolayı aşı içeriklerinin bozuk ya da zararlı olması gibi, bu durumda aşı, bu içerikle Resul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hadisinde geçen zarar kaidesine göre haram olur. Ahmed Musned'inde İbn Abbas'tan rivayet ettiğine göre Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ **"Zarar vermek ve zararla mukabele etmek yoktur."** Ancak bu gibi durumlar nadirdir...

Hilafet Devletinde ise enfeksiyon hastalıkları ve benzerleri gibi aşı gerektiren hastalıklara karşı aşı olacaktır. İlaç ise tüm şaibeden temiz ve saf olacaktır. Şifa veren ise Allah Subhanehu ve Teala'dır: وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِي **"Hastalandığımda da O bana şifa verir."** [Şuara 80] Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in sözü ile amel ederek işlerin güdülmesi uyarınca sağlık bakımının Halifenin görevlerinden biri olduğu şeran bilinen bir husustur. الإِمَامُ رَاعٍ وَهُوَ **"İmam, bir çobandır, güttüklerinden sorumludur."** [el-Buhari] Bu hadis, sağlık ve tıbbın devletin görevleri içerisine girdikleri için sorumluluğu hakkında genel bir nâstır.

Burada sağlık ve tıp ile ilgili özel deliller de vardır. Müslim, Cabir yoluyla rivayet ettiğine göre بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَبِي بِنِ كَعْبٍ طَبِيبًا فَقَطَعَ مِنْهُ عِرْقًا ثُمَّ كَوَاهُ عَلَيْهِ **"Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem Ubeyy İbn Ka'b'e bir hekim gönderdi. Hekim ondan bir damarı kesti sonra da onu dağladı."** Hâkim, Müstedrek'te Zeyd İbn Eslem'den, babasından مَرَضْتُ فِي زَمَانِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ مَرَضًا شَدِيدًا فَدَعَا لِي عُمَرُ طَبِيبًا فَخَمَانِي حَتَّى كُنْتُ أَمُصُّ النَّوَاةَ مِنْ شِدَّةِ **"Ömer İbn Hattab zamanında çok ağır bir hastalığa tutuldum. Ömer benim için bir**

hekim çağırıldı. Hekim bana diyet verdi. Hatta ben şiddetli diyetten dolayı çekirdeği emiyordum.”

Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem bir yönetici niteliği ile Ubeyy'e bir hekim gönderdi. İkinci Raşid Halife Ömer de tedavi etmesi için Eslame bir hekim çağırıldı. Bu iki olay, sağlık ve tıbbın tebaanın temel ihtiyaçlarından olduğuna delildir. Devlete, tebaanın sağlık ihtiyacını ücretsiz sunması farzdır.] Bitti.

İkincisi: 26/1/2011'de, haram ve necis olan şeyden faydalanmak ve bunlarla tedavi olmak hakkındaki soru cevapta şöyle geçmektedir:

[... 2- Necis ve haram olan şeylerden faydalanmak haramdır ve buna dair deliller şunlardır:

- Buhari, Cabir İbn Abdullah Radyallahu Anh'dan, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem Mekke'nin fethedildiği sene Mekke'de iken şöyle dediğini işittiğini rivayet etmiştir: **إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ حَرَّمَ بَيْعَ الْحَمْرِ وَالْمَيْتَةِ وَالْخَنْزِيرِ وَالْأَصْنَامِ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ شُحُومَ الْمَيْتَةِ فَإِنَّهَا يُطْلَى بِهَا السُّفْنُ وَيُدْهَنُ بِهَا الْجُلُودُ وَيَسْتَنْصَبُ بِهَا النَّاسُ فَقَالَ لَا هُوَ حَرَامٌ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ ذَلِكَ قَاتِلَ اللَّهِ الْيَهُودَ إِنَّ اللَّهَ لَمَّا حَرَّمَ شُحُومَهَا جَمَلُوهُ ثُمَّ بَاعُوه فَآكَلُوا ثَمَنَهُ** **“Şüphesiz ki Allah ve Rasulü şarabın, murdar ölen hayvanın etinin, domuzun ve putların satışını haram kıldı.”** Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e: Ey Allah'ın Rasulü! Murdar ölen hayvanın iç yağları hakkında ne dersiniz? Murdar ölen hayvanın iç yağlarıyla gemiler cilalanır, deriler yağlanır, onunla insanlar aydınlanır denildi. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem: **“Hayır o haramdır”** buyurdu. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem bundan sonra da şöyle dedi: **“Allah Yahudilere lanet etsin! Allah murdar ölen hayvanın iç yağlarını onlara haram ettiği zaman, onlar bu yağı eritip sonra onu sattılar ve parasını yediler.”**

- Taberî'nin Tehzîbü'l Asâr'ında Cabir'den rivayet edildiğine göre Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **“Ölüden hiçbir şekilde faydalanmayın.”**

- Ebu Davud'un İbn Abbas'tan rivayet ettiği hadiste geçtiği gibi ölünün derisi istisna edilmiştir; Müsedded ve Vehb Meymune'nin şöyle dediğini söylemiştir; Bizim azatlı bir cariyesimize sadaka (olarak toplanmış koyunlar) dan bir koyun hediye edilmişti, bir süre sonra koyun öldü. Derken Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem, (ölü olarak yol üzerine atılıverilmiş olan) bu koyunun yanından geçerken şöyle dedi: **أَلَا تَبِعْتُمْ إِهَابَهَا وَاسْتَنْفَعْتُمْ بِهَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهَا مَيْتَةٌ قَالَ** **“Bu koyunun derisini tabaklayıp ondan yararlansaydınız ya.** Dediler ki: Ey Allah'ın Rasulü, o bir leştir. (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle dedi: **(Ölü hayvanın) ancak yenmesi haramdır.”**

- Buhari, Cabir İbn Abdullah Radyallahu Anh'dan, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem Mekke'nin fethedildiği sene Mekke'de iken şöyle dediğini işittiğini rivayet etmiştir: **إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ حَرَّمَ بَيْعَ الْحَمْرِ** **“Şüphesiz ki Allah ve Rasulü şarabın satışını haram kıldı.”**

- Buhari, aynı şekilde Enes Radyallahu Anh'dan şunu rivayet etti; Ebu Talha'nın evinde sakilik yapıyordum. O gün onların şarabı, Fadih (hurma koruğu şarabıydı). Allah Resulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in emri üzerine tellal: **أَلَا إِنَّ الْحَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ** **“İyi biliniz ki şarap haram kılındı”** diye seslendi. Ebu Talha (bana) şöyle dedi: **“Çık ve bu şarabı dök. Ben de çıkıp döktüm. O gün, Medine sokaklarında şarap selleri aktı.**

- Ebu Davud, Ebu Hureyra'dan Allah Resulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet etti: **إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْحَمْرَ وَثَمَنَهَا وَحَرَّمَ الْمَيْتَةَ وَثَمَنَهَا وَحَرَّمَ الْخَنْزِيرَ وَثَمَنَهُ** **“Allah, içkiyi ve onun kazancını haram kıldı. Murdar eti ve onun kazancını haram kıldı. Domuz ve onun kazancını haram kıldı.”**

3- Tedavi, bu haramlıktan istisna edilir. Zira haram ve necis olan bir şeyle tedavi olmak haram değildir:

- Haram olan bir şeyle tedavi olmanın haram olmamasına gelince; Müslim'in, Enes'ten rivayet ettiği şu hadisten dolayıdır: **رَخَّصَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ رَخَّصَ لِلزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ** **“Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem, izin verdi (veya) kaşıntı hastalığı olmalarından dolayı Zübeyr İbn Avvam ile Abdurrahman İbn**

Avf'ın ipek giymesine izin verdi." Erkeklerin ipek giymesi ise haramdır. Ancak tedavi amaçlı olursa caizdir.

- Necis olan bir şeyle tedavi olmanın haram olmamasına gelince; Buhari'nin, Enes Radiyallahu Anh'dan rivayet ettiği şu hadisten dolayıdır: **أَنَّ نَاسًا اجْتَوَوْا فِي الْمَدِينَةِ فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَلْحَقُوا بِرَاعِيهِ يَعْني الْإِبِلَ فَيَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا فَلَحَقُوا بِرَاعِيهِ فَيَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا**... "Bir gurup insan Medine'de (yemeklerinin yaramamasından dolayı) rahatsızlandılar. Bunun üzerine Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem, sürülerine, yani develerine gitmelerini sütünden ve bevlinden içmelerini emretti. Onlar da sürülerine giderek sütünden ve bevlinden içtiler..." İçtevev kelimesinin manası, Medine'nin yemekleri onlara yaramadığından dolayı hasta oldular demektir. Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem de necis olduğu halde "bevl" ile tedavi olmalarına izin verdi...] Bitti.

Üçüncüsü: 19/09/2013 tarihli soru-cevapta şöyle geçmektedir:

[... Tedavi amaçlı alkol ve alkolün karıştığı ilaçları kullanmak mekruh olmakla birlikte caizdir. Bunun delili şudur:

İbn Mâce, Tarık ibn Suveyd el-Hadramî yoluyla rivayet ettiğine göre: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ بَارِضَنَا أَغْنَابًا نَعْتَصِرُهَا فَتَشْرَبُ مِنْهَا قَالَ لَا فَرَاغَتْهُ قُلْتُ إِنَّا نَسْتَشْفِي بِهِ لِلْمَرِيضِ قَالَ إِنَّ ذَلِكَ لَيْسَ بِشِفَاءٍ وَلَكِنَّهُ دَاءٌ** "Dedim ki: "Ey Allah'ın Rasulü! Topraklarımızda üzüm oluyorsa, biz onlardan içki yapıp içiyoruz." Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem "**Hayır**" buyurdu. Ben de tekrar döndüm ve "Onu hastalar için şifa olarak kullanıyoruz" dedim. Bunun üzerine "**Şüphesiz o, ilaç değil, ancak bir hastalıktır.**" buyurdu." Bu, necis veya haram olan bir şeyin -içkinin- bir ilaç olarak kullanılması konusunda bir nehiydir. Ama Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem necis olan "deve idrarı" ile tedaviye cevaz vermiştir. Buhari Enes kanalıyla şunu rivayet etmiştir: **أَنَّ نَاسًا مِنْ عُرَيْبَةَ اجْتَوَوْا الْمَدِينَةَ فَرَحَّصَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْتُوا إِبِلَ الصَّدَقَةِ فَيَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا** "**Urayne kabilesinden bir gruba Medine'nin havası dokununca Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem deve idrarı içmeleri için ruhsat verdi. Onlar da sütünden ve idrarından içtiler.**" İçtevev el-Medine kelimesinin manası, Medine'nin havası onlara yaramadığından hasta oldular demektir. Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem necis olduğu halde deve idrarı ile tedavi olabileceklerine dair izin verdi. Ayrıca Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem ipek giymek gibi haram olan bir şeyle de tedavi olunabileceğine ruhsat verdi. Tirmizi ve Ahmed Enes yoluyla şunu rivayet etti: **عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَالزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَامِ شَكَيَا الْقَمَلَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ لُهُمَا، قَالَ: وَرَأَيْتُهُ عَلَيْهِمَا** "**Abdurrahman İbn Avf ve Zubeyr İbn Avvam bir gazvede bitlerden dolayı Nebî Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e şikayette bulundular. O da: "İpek gömlek giyebileceklerine dair ruhsat verdi."** Ravi dedi ki: "Ben onların giydiklerini gördüm." Bu iki hadis, İbn Mace hadisinde geçen yasağın kesin bir yasak olmadığına yönelik bir karinedir. **Yani necis ve haram olan bir şey ile tedavi olmak mekruhtur.**

Bu nedenle üretiminde içine alkolün karıştığı ilacı kullanmak, mekruh olmakla birlikte caizdir. İlaç endüstrisinde alkolü kullanmamak daha efdal olanıdır. Ancak ilaç imalatında kullanılması durumunda ise mekruhtur. Bu nedenle hastanın içinde alkolün olduğu bir ilacı içmesi mekruhtur. Tüm bunlar, içinde alkolün olduğu karışımın başka bir şey değil ilaç olması halinde böyledir. Bunun ilaç olup olmadığının tespiti uzmanların görüşüne bağlıdır.] Bitti.

Binaenaleyh necis veya haram maddeler içeren aşılarla aşı olmak, mekruh olmakla birlikte caizdir. Çünkü aşı olmak, tedavi kapsamına girmektedir. Haram ve necis olan şeyle tedavi olmak ise açıklandığı üzere mekruh olmakla birlikte caizdir... Ancak zararlı olduğu ortaya çıkarsa, o zaman caiz olmaz.

Umarım mesele açıklığa kavuşmuştur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz
Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 08 Şaban 1442
M. 21/03/2021

Cevaba, Emir'in (Allah onu korusun) web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4105/>